

ДЕТСКАТА ГРАДИНА КАНИ БАЩАТА:

НАРЪЧНИК С ПРАКТИКИ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ
ОТ ДЕТСКИ ЗАВЕДЕНИЯ

Да бъдеш **Баща**

НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ

ДЕТСКАТА ГРАДИНА КАНИ БАЩАТА:

НАРЪЧНИК С ПРАКТИКИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ОТ ДЕТСКИ ЗАВЕДЕНИЯ

Здравейте, скъпи учители и възпитатели,

Този наръчник е резултат от съвместната работа на 10 неправителствени организации и на различни детски градини в цяла България. В рамките на една година експерти от партньорските организации в кампания „Да бъдеш Баща“ и професионалисти от детските градини вложиха желание, ентузиазъм и усилия, за да можете днес да държите в ръка тази полезна книжка.

В нея ще намерите полезни статии с факти и изследвания за ролята на бащата, развитието на децата и общността на детската градина. Това, с което нашият наръчник е особено ценен, са изпробваните от професионалисти в детски градини практики, чиито описания ще намерите във втората част. Не се колебайте да изчетете наръчника от корица до корица и после смело да изпробвате практиките за включване на мъжете в живота на децата в детската градина и да се вдъхновите да създавате свои!

Няколко думи за Национална кампания „Да бъдеш Баща“

В световен мащаб все още много мъже остават извън грижите за децата поради различни причини. Съществуват обаче изследвания и много доказателства за това, че ангажираното и откликващо на нуждите на детето бащинство и мъжкото включване правят по-добър живота не само на децата и жените, но и на самите мъже. Положителното включване на мъжете влияе благоприятно върху равенството между половете и предотвратяването на насилието над деца.

„Да бъдеш Баща“ е национална кампания, целяща да фокусира вниманието на обществото върху значимостта на бащината роля за пълноценното развитие на детето. „Да бъдеш баща“ е част от международната кампания **MenCare**.

Всичко за кампанията можете да видите на www.mencare.bg. Следете актуални новини на Фейсбук страницата ни: <https://www.facebook.com/GordTatko>.

Да бъдеш **Баща**
НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ

3 — ■ КОИ СМЕ НИЕ?

5 — ■ КОИ СА НАШИТЕ ПАРТНЬОРИ СРЕД ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ?

6 — ■ КЛЮЧОВИ АСПЕКТИ НА МЪЖКОТО УЧАСТИЕ

6 — ■ РОЛЯТА НА МЪЖА В ЖИВОТА НА ДЕТЕТО

8 — ■ ВАЖНОСТТА НА БАЩАТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО

9 — ■ СТЕРЕОТИПИ КЪМ БАЩИТЕ

10 — ■ ВАЖНОСТТА НА ИГРАТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО И
РОЛЯТА НА БАЩАТА В ИГРИТЕ

11 — ■ НАСИЛИЕ НАД ДЕЦА

13 — ■ БАЩИТЕ В СИСТЕМИТЕ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

14 — ■ МОДЕЛ „ФАМИЛНИ ГРУПОВИ КОНФЕРЕНЦИИ“

16 — ■ ОБЩНОСТТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И АКТИВНОТО
ВКЛЮЧВАНЕ НА БАЩИТЕ

18 — ■ ДОБРО ОТНОШЕНИЕ/ТРЕТИРАНЕ НА ДЕЦАТА В ЯСЛИ И
ДЕТСКИ ГРАДИНИ

20 — ■ ЗАЩО И КАК ДА ПОКАНИМ БАЩИТЕ В ДЕТСКАТА ГРА-
ДИНА И УЧИЛИЩЕТО?

КОИ СМЕ НИЕ?

Кампанията „Да бъдеш Баща“ започва с партньорството на десет организации, които активно работят за популяризиране на важноста на значимите мъже в живота на децата. Десетте организации са обединени в Обществен съвет, който се ангажира с разпространението на идеите и посланията на кампанията.

Асоциация Родители

Асоциация Родители

Координатор на мрежата от партньори

www.roditeli.org

Асоциация Родители е неправителствена организация, целяща да насърчи родителите да бъдат най-добрите родители, които могат да бъдат, да подкрепи децата да се превърнат в най-добрите възрастни, които могат да станат, и да развие и утвърди идеята за родителството като основна духовна ценност в обществото и семейството като естествена среда за отглеждане и възпитание на децата.

Фондация "Асоциация Анимус"

www.animusassociation.org

Фондация „Асоциация Анимус“ работи за стимулиране на разбирателство в обществото, насърчаване на повишаването на уважението към жените, посредничество между държавните институции и неправителствени организации, като координира дейности по проблемите на насилието над жени и деца.

Български център за джендър изследвания

www.bgrf.org

Фондация "Български център за джендър изследвания" работи в областта на равенството между половете, насилието срещу жените, недискриминацията и репродуктивните права.

Фондация „Джендър образование, изследвания и технологии“

www.gert.ngo-bg.org/bg

Мисията на Фондация „Джендър образование, изследвания и технологии“ е да даде начало и да провежда дейности, насочени към постигане на равнопоставеност на половете, социална справедливост и равенство във всички сфери на живота, включително при достъпа до и предимствата на новите технологии.

Фондация „За нашите деца“

www.detebg.org

Фондация „За Нашите Деца“ е неправителствена организация, предоставяща професионални социални услуги за най-уязвимите деца в ранна възраст чрез насърчаване на постоянните, сигурни и развиващи семейни отношения.

Институт за социални дейности и практики

www.sapibg.org

Институт за социални дейности и практики работи за развитие на социалната работа като помагача професия, насочена към социално включване на уязвими групи хора в обществения живот на България, като вярва във възможностите на всеки да бъде пълноценен и активен гражданин в страната си.

фондация **лале**
В добри ръце

Фондация Лале

www.tulipfoundation.net

Фондация Лале насърчава социалната отговорност в българското общество, като стимулира сътрудничеството между гражданското общество, бизнеса, националните и местни власти с цел подобряване качеството на живот и възможностите за развитие на хората в България.

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

www.arcfund.net

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (фондация „ПИК“) е неправителствена организация с нестопанска цел, работеща за развитието на съвременното общество, основавано на знанието, овладяло силата на информационните технологии и иновациите.

Национална мрежа за децата

www.nmd.bg

Национална мрежа за децата е обединение на граждански организации и съмишленици, работещи с и за деца и семейства в цялата страна.

Фондация "Център за изследвания и политики за жените"

www.cwsp.bg

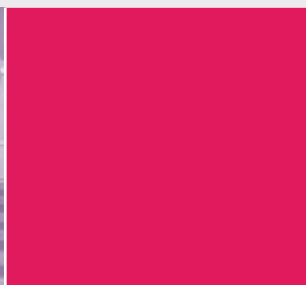
Фондация "Център за изследвания и политики за жените" работи за равнопоставеността на половете, като постоянно повишава своята експертиза чрез дейности и в нови области.

КОИ СА НАШИТЕ ПАРТНЬОРИ СРЕД ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ?

Значима част от материалите в практическата част са разработени благодарение на опита на детските градини от Професионален панел с детски градини „Да бъдеш Баща“. Запознайте се с тях:

■ ОДЗ „Звънче“,
Козлодуй

■ ОДЗ „Мир“, с.
Селановци, об-
щина Оряхово

■ ЦДГ „Слънчице“,
Козлодуй

■ ОДЗ „Радост“,
Козлодуй

С благодарност към 22 ОДЗ, гр. София

КЛЮЧОВИ АСПЕКТИ НА МЪЖКОТО УЧАСТИЕ

В нашата съвместна работа по създаване и изпробване на различни практики за включване на бащите и другите значими за детето мъже в живота на детската градина ние, организациите-партньори в кампания „Да бъдеш Баща“, сме изхождали от няколко основни разбирания. На първо място, това е споделената ни представа за ключовата роля на мъжа както за пълноценното развитие на детето, така и за предотвратяване на случаите на насилие над деца. Също така сме изследвали съществуващите стереотипи за участието на бащата като бариери пред неговото включване и сме отчитали значението на общността в детската градина за създаване на благоприятна среда за по-активно включване на бащите в грижата за децата.

В следващите статии можете да се запознаете с ключовите аспекти на мъжкото участие и въвличането на бащите в активности в детската градина.

РОЛЯТА НА МЪЖА В ЖИВОТА НА ДЕТЕТО

Светослав Савов

АСОЦИАЦИЯ АНИМУС

Последователното и стабилно участие на бащата в живота на детето допринася значимо за неговото развитие и социализация. Ролята на ангажирания баща се състои в окуражаване на самостоятелност, креативност, развиване на морални стандарти и изграждане на идентичност, която включва приемане на собствените интелектуални, физически, социални и полови качества на детето. Разбирането за бащинското присъствие надхвърля физическото обгрижване и финансовото подsigуряване и включва създаването и поддържането на силна емоционална връзка.

Редица изследвания подчертават, че присъствието и включеността на бащата водят до подобряване на самооценката на децата, способността им за емпатия, избягването на рисково и антисоциално поведение и по-удовлетворителни интимни сексуални отношения в по-късна възраст. Няма един единствен правилен начин как бащите могат да бъдат включени. Вместо това има много видове бащинско участие във всички аспекти на отглеждането на децата, например съвместна игра, присъствие, когато детето изследва света, водене на периодични медицински прегледи. Качеството на

бащинското участие се определя от естеството на взаимодействието с детето и адекватността на посрещането на детските нужди, а не само от количеството време, прекарано заедно.

Бащите имат важна роля във всички фази от развитието на децата. Самите те предприемат лично пътешествие в не толкова ясно очертана (дори чисто физически) посока, както при бъдещите майки. Новината за бременността на партньорката поражда у мъжа противоречиви емоции като шок, щастие, страх, възбуда. В предродилния период бъдещите бащи са особено отворени към получаване на информация, подкрепа и насоки за грижа, и често преосмислят дори отношението към собственото си здраве. Най-важният фактор за настройването на родителите към родителството е качеството на връзката между тях самите.

Една от големите промени, често цитирани като доказателство за все по-сериозната ангажираност на бащите, е присъствието им по време на раждането. След раждането бащите обикновено са много по-запознати с езика на ранните грижи, кърменето и хигиената. Те се чувстват „пораснали“, „по-зрели и отговорни“, а някои съжяляват, че не са отделили повече време на родителски курсове. Тяхното присъствие е свързано със споделяне на грижите, установяване на връзка с бебето и внасяне на стабилност и сигурност.

Въпреки своето желание да се включат пълноценно, мъжете остават донякъде блокирани от стереотипите и очакванията, свързани с работата като тяхна пър-

востепенна задача.

Емоционалното включване допринася за развиването на сигурна привързаност при децата. Бащите биха могли да инициират физически игри, които да развият способности за управление на агресивните импулси. Най-общо казано, бащите подкрепят независимостта и ориентацията към външния свят, например като помогнат на децата да се научат да се обличат сами, да се здрависват с гости, да разпределят парите си и да се справят с разочарования в ежедневието. Голям брой изследвания показват, че деца, чиито бащи са включени, обгрижващи и играещи с тях, развиват по-висока интелигентност, лингвистични и когнитивни умения.

Бащите упражняват силно влияние върху децата си чрез начина на живот, който водят както въкъщи, така и извън дома. Да бъдеш модел на подражание не е проста задача. Отношението на бащата към майката, способността за контролиране на собствените емоции и професионалната ангажираност играят основополагаща роля за формирация се подход на момчетата и момичетата към изграждане на романтични връзки и брак, междуличностни отношения в училище и на работа.

За юношите бащите служат като модели на подражание, съветници и авторитетни фигури в този бурен жизнен период. Силната и положителна връзка с бащата тогава предпазва юношата от рисково поведение и тревожност, както и отлагане на първия секс при момичетата и развиване на мъжественост при момчетата.

ВАЖНОСТТА НА БАЩАТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО

Ваня Стратиева –Димитрова

ФОНДАЦИЯ „ЗА НАШИТЕ ДЕЦА“

Децата се привързват към възрастни, които са чувствителни, откликващи и отговорни към тях и които присъстват в живота им. Изградената привързаност помага на детето и на родителите да извадят най-доброто от себе си, най-вече в отношенията с другите. При все схващането, че грижата за детето е женска работа, като цяло световните тенденции се променят към това бащата да заема все по-голямо място в отглеждането на детето още след раждането. Тази грижа дава изключителни шансове на детето да расте спокойно, сигурно, получаващо любов и ласка от двамата си родители, в резултат на което може да развие пълния си потенциал.

Бащата е необходим както физически, така и емоционално въщи. Той дава морална подкрепа на майката и опора на нейния авторитет пред детето, когато тя въвежда полезните за него ред и ясни правила. Ако чрез майката детето опознава взаимоотношението с другия човек, то чрез бащата опознава света.

Всички деца имат нуждата другите да знаят за баща им. Децата формират идеала си за баща, мъж, съпруг, въз основа на това, което виждат, когато погледнат в очите на баща си. В очите на всяко дете неговият баща е герой. За децата е естествено да идеализират бащите си, затова за тях е много ценно да имат преживяването да живеят с бащите си и да ги опознават като човешки същества. Това помага с израстването детето да започне да вижда баща си не само като „герой“, а и като истински жив човек, с всичките му положителни качества и недостатъци и същевременно да запази силната си връзка с него.

Децата са готови да направят всичко, което е по силите им, за да спечелят уважението и любовта на бащата. Имат нуждата да бъдат насърчавани, а не критикувани от тях. Проявата на критика и недоволството, показано от бащата, се преживява много травматично и, ако това е системно, може да развие чувство за малоценност. Така детето може да расте с чувство, че е ненужно и не обичано, а това неминуемо се отразява негативно върху за психическото и емоционално здраве на детето, както и върху поведението му.

СТЕРЕОТИПИ КЪМ БАЩИТЕ

Роза Димова

ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПОЛИТИКИ
ЗА ЖЕНИТЕ

Все още в българското семейство битуват стереотипи, основани на пола, свързани с отглеждане на децата и ролите на майката и бащата за тяхното възпитание. Според проведеното през 2014 година социологическото изследване "Нагласи, практики и бариери пред активното мъжко включване в грижите за деца", което е част от националната кампания „Да бъдеш Баща“, девет от десет респонденти от всички групи са съгласни с твърденията, че най-важната роля на мъжа е да осигурява материално своето семейство, а на жената – да се грижи за дома и децата. Въпреки че ролята на бащата все още ясно се свързва с изкарването на прехраната, би било невярно да се твърди, че фигурата му изглежда по същия начин, както в патриархалния модел на семейство. Както жените активно навлизат в мъжките територии – правенето на кариера, високи нива на образование, активна обществена позиция, така и мъжете постепенно заемат по-активна роля в семейството. При младото поколение съвсем видимо се забелязва тенденция към равностойност във взаимодействието между двамата родители и стремежът на много съвременни бащи да участват наравно с партньорките си в отглеждането и възпитанието на децата. Преобладаващата част от родителската общност, участвала в изследването, включително и сред бащите, подкрепя и други две важни становища – че бащи-

те имат възможност, но не се включват активно в грижата за децата, и че имат нужда от повече знания и умения, за да се включват по-активно. Образът на отдаден баща, включващ се в ежедневните грижи за децата и дома и изразяващ емоциите си дори пред външни хора, среща подкрепа сред повечето респонденти.

Детската градина би могла да допринесе много за активното включване на бащите чрез ежедневната работа на учителите и помощник-възпитателите.

Ето и няколко препоръки към професионалистите:

■ Бъдете честни към себе си! Замислете се с кого общувате по-често по важни и неотложни въпроси - с майките или с бащите и защо? Ако установите, че правите изводи за активността и желанието на родителите да участват единствено на основание техния пол, опитайте се да преразгледате тази позиция и да се измъкнете от собствените си предразсъдъци.

■ Включвайте бащите: Не забравяйте да поканите бащите да участват в родителския актив на групата, не само защото с физическа сила и транспорт могат да помогнат за ремонтни дейности и закупуване на материали, а най-вече за-

щото са родители, които също обичат и са загрижени за децата си и биха били полезни с родителски съвети и мнения. Повечето бащи навярно много ще се зарадват да получат подкрепа от колектива на детската градина и положителна оценка за уменията си от Вас като педагози. Ако бъдат позитивно насърчени, е твърде възможно те сами да предложат да участват в различни дейности според възможностите си.

■ За да имате обаче наистина подкрепата им във Вашата работа, поканете бащите да участват във всички празници и тържества, които организирате в детската градина. Правенето на сурвачка за Коледа с децата може да е една чудесна възможност за тях, независимо че може да ви се струва, че майките и бабите ще се справят много по-добре. Опитът показва, че емоциите за деца и родители остават незабравими!

ВАЖНОСТТА НА ИГРАТА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ДЕТЕТО И РОЛЯТА НА БАЩАТА В ИГРИТЕ

Ваня Стратиева –Димитрова
ФОНДАЦИЯ „ЗА НАШИТЕ ДЕЦА“

Игрите имат съществено значение за цялостното развитие на децата. Това се дължи на факта, че те дават богати възможности както за непосредствено опознаване на действителността, така и за разнообразно словесно общуване в социална среда.

Игрите имат голямо значение за физическото и умственото развитие на децата, както и за развитието на техните усещания, възприятия, представи, памет и воля. Играейки с реални обекти във въображаема ситуация, детето не само се запознава с качествата на тези обекти, но и развива своето въображение. Изпълнението на различни задачи по време на игра, като влизането в роли, му помага да развие и тренира необхо-

дими в живота социални умения. В игрите детето най-рано усвоява социален опит, научава се да взаимодейства с други хора, като същевременно с това има възможност да придобива знания, умения и навици от по-големите деца и от възрастните.

Ролята на игрите за развитие на волята се наблюдава при ясната целенасоченост на децата, при готовността им да преодоляват препятствия или да се въздържат от нежелателни действия, в инициативите и самостоятелността при тяхното изпълнение. За целите на играта децата са готови да се подчинят на известни правила и да извършват действия, които иначе биха приели за неприятни.

Една от най-големите възможности, които играта дава, е възможността да се осъществи контакт с детето. Играта е начин възрастният да подхрани близостта, доверието и връзката с детето, като влезе в неговия свят – там, където са валидни неговите правила.

С присъщата си жизнерадост, емоционалност и спонтанност играта може да се окаже търсеният път към дълбока емоционална връзка между родител и дете. Може и да намали стреса, съпътстващ родителските грижи.

Когато детето играе с баща си, към всички тези аспекти се привнасят и допълнителни елементи: така наречените „груби игри“, любими на бащите и децата – боричкане, състезания, търкаляне – пораж-

дат у детето силни емоции, които то трябва да регулира. Така детето се научава да се справя с вълнението, страха, гнева, щастието и да се успокоява, когато играта свърши. Тези умения са изключително важни за изграждане на отношенията му с другите хора впоследствие и за справянето с емоциите и възприемането на граници и правила.

Библиография:

Играта, като развиващ фактор – Български бебе център

Децата, Родителите, Играта – Лорънс Коен

Препоръчителна литература за четене:

Изкуството да бъдеш баща – Фицхю Дотсън

Изкуството да бъдеш родител – Фицхю Дотсън

НАСИЛИЕ НАД ДЕЦА

Светослав Савов

АСОЦИАЦИЯ АНИМУС

Насилието над дете е всяко неотговарящо на потребностите на детето отношение - пренебрегване, неглижиране и малтретиране, което може да доведе до вреда за развитието му и психична или физическа (не свързана със злоупотреба) травма. Насилието може да има различни форми: физическо, емоционално, сексуално и неглижиране (пренебрегване).

Какво кара хората да злоупотребяват с деца?

Трудно е да си представим, че някой може преднамерено да причини вреда на дете. Често физическото насилие идва или бива оправдавано като резултат на дисциплиниращи действия или прилагане на физически наказания. Родителят може да не си дава ясна сметка

за честотата и силата на възпитателните си действия спрямо детето. Повечето родители искат да са добри родители, но могат да загубят контрол и да не успеят да се справят с гнева си. Насилието над деца е симптом за това, че родителите не могат да се справят с дадена ситуацията.

Някои белези за упражнено насилие над деца:

■ В емоционалното поведение на децата:

- Страх от възрастните или другите деца;
- Крайни реакции – от прекомерна агресивност до безчувственост;
- Псевдо-зряло поведение – външно копиране на поведението на възрастните;
- Честа плачливост и липса на радост;
- Тревожност при раздяла;
- Развиване на страхове и фобии;
- Повишена тревожност и напрежение.

■ В социалното поведение на децата:

- Липса на приятели;
- Затвореност.

■ Във физическото състояние на децата:

- Синини, рани;
- Следи от допир до горещи предмети и цигари ;
- Дерматити, кожни проблеми;
- Хранителни разстройства;
- Стомашни болки;
- Безсъние;
- Главоболие;
- Нощно напикаване.

■ В сексуалното поведение на децата:

- Компулсивна мастурбация;
- Ексцесивен интерес към секса;

- Сексуализирани игри с връстниците;
- Съблазняващо поведение.

Как да реагираме, когато дете ни направи разкритие за преживяно насилие?

Когато се подозира упражнено насилие над деца, трябва да се вземат мерки, независимо дали извършителят е от семейството на детето, мястото, където детето се отглежда през деня, или другаде в общността. Отговорността на полагащия грижи възрастен е да докладва, а не да разследва насилието. Отделите за закрила на детето са тези, които следва да проучват докладваните случаи за насилие над деца. Професионалистите правят внимателна оценка на всички възрастни около детето, въвлечени в случая, и възможните източници на стрес в семейството или ситуацията на детето. Най-често въвлечени в такава оценка и последващите я действия са: социалният работник от ОЗД, лекар, психолог, медицинската сестра, учители и възпитатели на детето, полицейски служител, по-рядко - съда.

5 неща, които трябва да кажем на дете, което е решило да ни се довери:

■ Вярвам ти!

■ Ти нямаш вина (едно дете никога не може да бъде държано отговорно за злоупотребата).

■ Радвам се, че можа да ми кажеш/да кажеш на някого.

■ Съжалявам, че това се е случило с теб.

■ Ще се опитам да ти помогна.

БАЩИТЕ В СИСТЕМИТЕ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Петя Петрова

АСОЦИАЦИЯ АНИМУС

Системите за грижа и закрила на деца традиционно работят с жените в обкръжението на детето. Когато бащите са включени в живота на децата си, те влизат по-рядко във формалните системи на закрила, не толкова сериозно и за по-кратки периоди от време. Важно е бащите да имат достъп, глас и избор в прилагането на социални услуги. Трябва да им бъде предадено посланието, че не са сами, че са ценени и ще бъдат подкрепени чрез различни средства, включително общи срещи с други бащи, групи за самопомощ и специализирани обучения, и че винаги с тях ще се отнасят с уважение.

Сериозна пречка пред участието и на двамата родители в живота на детето след раздяла на партньорите е родителското отчуждение.

Какво представлява родителско отчуждение?

Наблюдават се все повече случаи, в които при конфликт между родителите децата биват използвани като оръжия в битката помежду им. Това води до психологическо увреждане на детето, което разрушава чувството му на базисно доверие в света около него. С нарастваща загриженост за пострадалите от този феномен деца експертите въвеждат термина „синдром на родителско отчуждение“.

Най-общо се смята, че разводът на родителите се отразява сериозно върху емоционалността на детето. Децата на обърканите и предприемащи отчуждаване или укриване родители, носят още по-голямо бреме. Потребностите на тревожния и объркан родител надделяват над развитийните потребности на детето, в резултат на което то бива психологически оцетено, а собственото му емоционално и социално развитие – задържано.

Детето може да изпитва тревоги около сигурността си, вина и срам, объркване около идентичността, конфликт на лоялност между отчуждаващия и търсещия връзка родител, привързаност към насилника, специфични клинично изразени проблеми, като депресия, тревожност, нощно напикаване, оттегляне и апатия, пост-травматично стресово разстройство.

Нито едно дете няма способността да се предпази само в подобна ситуация. Важно е да бъде извършена адекватна оценка на проблема от подготвен специалист – например съдебен психиатър или клиничен психолог. Това се случва след поредица от оценъчни интервюта с цялата семейна система, които водят до изготвяне на писмен доклад с насоки за работа и последваща намеса на съда. Всеки би могъл да се обърне за подкрепа и професионална консултация

към училищен психолог, Отдел закрила на детето или Националната телефонна линия за деца (116 111).

Отчуждаването би могло да бъде преодоляно с подходяща психологическа помощ, само ако отчуждаващият родител бъде ограничен в действията си. Важно е отчужденият родител да бъде подкре-

пен както практически в грижите за децата, така и емоционално, за да не реагира агресивно на случващото се и да не се откаже от търсенето на контакт и възстановяването на връзката с децата. Децата би трябвало да бъдат окуражени да прекарват време с отчуждения родител, за да го видят отново като грижовен и любящ.

МОДЕЛ „ФАМИЛНИ ГРУПОВИ КОНФЕРЕНЦИИ“

Мария Петкова

ФОНДАЦИЯ ЛАЛЕ

Фамилната групова конференция (ФГК) е начин за намиране на решение на различни проблеми, при който деца, родители, членове на разширеното семейство, приятели се събират, за да направят план за преодоляването на конкретен проблем. Тя се основава на стара, традиционна и лесна за разбиране концепция – силата на семейния кръг. Този модел е в съответствие с редица международни документи, ратифицирани от България - Конвенция за правата на

детето, Конвенция за правата на човека, Конвенция за правата на хората с увреждания.

Характеристики:

1. Това е модел за вземане на решение, а не социална услуга.
2. Семейството “притежава” конференцията - остава в контрол на собствения си живот.
3. Координаторът е независим.
4. Семейството има право на информация, лично време и безусловно приемане на плана, с изключение на случаите,

когато той не гарантира сигурността на децата.

Ценности, на които се основава Фамилната групова конференция:

- Всички семейства имат право на зачитане от държавата.
- Децата имат право и нужда да поддържат роднински и културни връзки.
- Децата и родителите са част от по-широки фамилни системи.
- Фамилните групи са експерти по въпросите си – те най-добре познават собствените си проблеми и възможности.
- Активното участие на фамилната група е съществено за постигането на добри резултати.
- Фамилната среда е контекстът на проблема – следователно тя е контекст и на решението му.
- Фамилните групи са способни да се справят сами и представляват сами себе си.

Фази на провеждане на Фамилната групова конференция:

- Насочване
- Подготовка
- Конференция
 - I Фаза: Представяне на информация
 - II Фаза: Лично време на семейството
 - III Фаза: Приемане на плана
- Преглед

Ресурси:

Моделът се прилага само от организации и независими координатори, специално обучени и приели Принципи и практики на Фамилната групова конфе-

ренция (ФГК) на Европейската мрежа ФГК.

Ефекти на Фамилната групова конференция:

- Право и възможност за децата и семействата;
- Модел за участие на децата и младежите в обсъждане и изпълнение на план на семейството;
- Практически ролеви модел за вземане на решения за деца и млади хора;
- Начин за участие на бащите (мъжете) в живота на децата – средно 30% от участниците във ФГК са мъже;
- Засилва позицията и ролята на децата в семейството;
- Финансово ефективен и достъпен модел;
- Модел за работа по превенция, интервенция и кризисна интервенция;
- Насърчава самостоятелен живот на база на действителни потребности.
- Подходящ модел за намиране на решение за деца, младежи и възрастни хора;
- Работи при различни семейства независимо от етнически, религиозен или културен произход; социален, образователен или материален статус.
- Работи в градове и малки общности.
- Моделът е приложим при всякакви проблеми – увреждане, (домашно) насилие, заболяване, употреба с наркотици и алкохол, развод, бедност, проблеми с поведението, проблеми в училище, извеждане от институция, излизане от затвора. възстановително правосъдие.
- Предполага пълноценно използване на налични ресурси и възможности.
- Семействата са способни да направят и изпълняват свои планове.

ОБЩНОСТТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И АКТИВНОТО ВКЛЮЧВАНЕ НА БАЩИТЕ

Цвета Брестничка

АСОЦИАЦИЯ РОДИТЕЛИ

Какво е общност?

Общност наричаме всяка мрежа от отношения на взаимна подкрепа в група от хора с общо чувство на принадлежност. Общност в детската градина имаме, ако всички заинтересовани страни в нея – учители, възпитатели, директор, персонал, деца, родители и други възрастни, участващи в живота на децата, говорят за себе си като за едно и също нещо, което обозначават с „Ние“.

Какво ни дава общността?

През целия си живот всеки се стреми да се приобщи към една или друга група.

Участието в общност дава на хората субективното усещане за по-голямо благополучие, по-малко страхове и дори по-добро физическо състояние. Чувството за принадлежност към общността провокира желание за личен принос и ангажиране със значими дейности, което от своя страна повишава и общото благополучие.

Защо е нужна общност в детската градина?

Споделеният интерес на всички участници в тази общност – родители, педагогически и непедагогически персонал, деца – е всяко дете да успее да развие своя потенциал. Често това не се случва заради пречки извън детската градина: соци-

ално неравенство, различен състав на семействата, домашно насилие, предразсъдъци. Когато има силна общност, професионалистите в детската градина не са изправени сами срещу всички тези предизвикателства. Мрежата от взаимодействия в общността допринася всеки отделен член да остава включен, дори когато се задействат фактори, допринасящи за отпадането му от общността. Бедността или разводът например могат да бъдат такива фактори.

Чие е лидерството в изграждането и управлението на общността в детската градина?

Общностите функционират пълноценно, само ако имат ясно лидерство. Лидерството в детската градина е в ръцете на професионалистите – директора и учителите. Лидерът е наясно с целите на общността; управлява процеса на изграждане на доверие; не налага решения, а дава възможност за информиран избор; създава у всеки член на общността чувство на сигурност, че ще намери подкрепа и признание за своя принос.

Как да ангажираме родителите и в частност бащите в общността на детската градина?

Има няколко основни направления, които допринасят родителите да бъдат ангажирани като пълноценни партньори в рамките на общността в детската градина:

■ **Подобряване на комуникацията между семейството и детската градина** – това намалява риска от недоразумения и повишава доверието. Важно е бащите

да бъдат изрично посочени като участници в тази комуникация.

■ **Подкрепа** – всеки родител изпитва затруднения при отглеждането и възпитанието на децата си и има нужда да получи добронамерена професионална подкрепа. За бащите особено ценно е подкрепата да има конкретна насоченост към решаването на определен проблем: справяне с неприемливо поведение или подкрепа за усвояване на определено умение например.

■ **Включване в доброволчески инициативи в общността** – хората ценят повече това, към което имат личен принос, и го възприемат като свое.

■ **Участие на родителите във вземането на решения, засягащи не само тяхното дете, но и развитието на общността** – това дава на родителите усещането за значимост и принадлежност, а бащите се чувстват добре в ролята на овластени родители.

■ **Сътрудничество с общността** – родителите са в състояние да привличат ресурси, което пък от своя страна им дава усещането за значимост и принос.

Много важен аспект от ангажирането на родителите е признаването на ролята и на двамата родители и отправяне на послания, които включват както майката, така и бащата. Да не забравяме, че за пълноценното функциониране на училищната общност съществен принос могат да имат и други близки на детето, ангажирани с неговото отглеждане и възпитание – баба, дядо, чичовци, лели, настойници.

ДОБРО ОТНОШЕНИЕ/ТРЕТИРАНЕ НА ДЕЦАТА В ЯСЛИ И ДЕТСКИ ГРАДИНИ

Проф.д-р Нели Петрова

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И ПРАКТИКИ

Доброто третиране е свързано с многостранното развитие на идентичността на детето

При осмислянето на грижата и възпитанието на децата “в практичен възпитателен план, доброто третиране е свързано с изграждането на идентичността на детето. Важно е да се насърчава **множествена идентичност** – родителите и възпитателите да се стараят да развиват перспективи в характера на децата, които понякога се противопоставят една на друга, като зависимост (родство, традиции, принадлежност) - независимост (самостоятелност, иновативност); социална адаптация - индивидуална реализация; активно търсене на удовлетворяване на нуждите - пасивно приемане на стимулация; привързаност към родителите - привързаност към връстниците. Основа на идентичността са привързаността и инвестирането.” (Pourtois, J. P., H. Desmet, 2002).

Доброто третиране означава участие на родителите като партньори

Докато полага основите на личността си, детето се нуждае най-много от грижата на родителите си. Детските градини и ясли могат да подпомогнат нуждите на децата, като включват родителите в работата си, за да не се нарушава връзката на децата с тях. Важно е професионалистите да се обръщат към родителите като към партньори – родителите и персоналът на детската градина са практически един екип, който отговаря за всекидневното добруване на децата. Както във всеки екип, между персонала и родителите е добре да има стабилна комуникация, обмяна на опит и съвместни начинания – в този смисъл родителите следва да участват във вземането на решения, свързани с децата им в детската градина, не като гости, а като участници. Бащите са специфични партньори – от една страна могат да изглеждат по-трудни за привличане, тъй като детската градина традиционно се приема като поле на майките, но от друга страна, ако бъдат въввлечени, могат да бъдат източник на нови идеи.

Включването на родителите би могло да стане чрез съвместно обсъждане на въз-

питанието на децата, начините за справяне с трудности, подкрепа на родителите за пълноценно родителство. Ценна обратна връзка за персонала на градината може да бъде и гледната точка на бащата, която да обогати дейностите за развитие на децата.

Доброто третиране се корени в изграждането на нагласи и умения да се приеме детето такова, каквото е, да не се оценява и критикува.

Това означава на първо място персоналът да разбира нуждите на детето. Те не винаги съвпадат с изразените желания. В тази възраст детето се нуждае от приемане, от подкрепа, от емоционална съпричастност, от граници, от постижения. Добре е учителите да могат да се интересуват и споделят възвущията на децата, да разговарят с тях, да подпомагат дейностите им, да ги утешават и поощряват, да им показват по различни начини, че ги приемат такива, каквито са.

Доброто третиране е свързано с това правилата в детското заведение да се разработят с участието и на родителите.

Един от възможните начини да се въвлечат по-активно родителите в работата на детските заведения е те да участват в изготвянето на вътрешните правилници. На пръв поглед подобен подход може да изглежда като повече работа за персонала на градината, но резултатите, които могат да се постигнат, са по-ценни в дългосрочен план за отношенията с родителите и самите деца, а именно: родителите се чувстват въвлечени във възпитанието на своите деца и извън дома. По този начин може да се постиг-

не синхрон между възпитанието на децата въщи и в детската градина. Целта е да се избегне ситуация „въщи мама дава, а в градината учителката забранява“, което би улеснило и учителите, и родителите, и не би създавало объркване у самите деца.

Важно е съгласуваните правила да бъдат спазвани и от страна на родителите, и от страна на персонала на детската градина.

Ето един практически пример, свързан с правилата.

В редица детски заведения работното време е до 19:00 часа, но персоналът изисква от родителите да дойдат да вземат детето си по-рано, което родителите преживяват като натиск. Възможно е да се постигне договорка с родителите на всяко дете кога да го взимат. Има обаче родители, които действително не могат да вземат детето си в по-ранен час и разчитат на обявеното работно време. Проблем възниква, когато като аргумент за това родителите да дойдат по-рано, се използва картината как детето е останало последно и чака. Нека си представим как ще се почувства едно дете, ако персоналът е облечен, подът е измит, столчетата са върху масите и то се усеща като единствената причина хората, които се грижат за него всеки ден, да не могат да си тръгнат, т.е. чувства се излишно и пречещо. В очите на детето в такъв момент то понася „вината“ на родителите си пред персонала на яслата/градината, чувства се в тежест за своите учители, тъй като родителите му не го взимат. Подобни преживявания са тежки за децата, а лесно могат да бъдат избегнати.

ЗАЩО И КАК ДА ПОКАНИМ БАЩИТЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И УЧИЛИЩЕТО?

Ралица Василева

АСОЦИАЦИЯ РОДИТЕЛИ

Ползите от инициативите за включване на значими за децата мъже в класни и извънкласни дейности са:

- Участието на бащата в дейности на детската градина повишава самочувствието на детето. То се чувства подкрепено в предизвикателствата на груповата работа и структурираните занимания на детската градина. Това допринася за положителното отношение на детето към детската градина и ученето.

- Ефектът в групата от присъствието на мъж е чудесен повод за гордост за децата. Когато мъжът в живота на детето, което го вижда като най-силен и най-добър, се покаже пред приятелите му, някак си то самото изглежда като малко по-силно и добро в очите им.

- Благодарение на различни дейности с участието на татковци децата свързват бащата с детската градина. Тъй като в детската градина и в училището често работят жени, децата имат много модели за женско поведение. Участието на мъжете би предложило примери и за мъжко поведение, което да дава на децата гледните точки и на двата пола. Активната природа на голяма част от татковците разнообразява процеса на учене и увлича децата в усвояването на интересни за тях знания. Участието на бащите показва на децата, че образованието е ценност и за двамата родители.

- Чрез общи инициативи татковците се сприятеляват. Това дава нова отправна точка за включване на родителите в общността на детската градина. От една страна, когато те се познават помежду си, си имат по-голямо доверие и желаят да прекарват повече време заедно в неформална среда, което заздравява отношенията и може да стимулира идеи за подобряване на стаята или двора на пример. От друга страна, топлите връзки в групата са голям ресурс на разположение на учителя, който винаги може да разчита на съдействие от майките и татковците в случай на нужда, възникнал конфликт или непредвидена ситуация.

- През занимания, свързани с татковците, учителят може да се ориентира за силните и слабите страни на детето, неговата семейна среда и важните за него хора. Това помага на учителя да разбира децата и поведението им по-добре и да подпомага социализацията им в групата.

Ключовите фактори за успех на инициативите могат да се сведат до няколко конкретни насоки, които можете да приложите в работата си:

- Емоционалната включеност на учителя спомага за провеждане на инициативите. Откритостта и ентузиазмът Ви са за-

разителни - децата и техните родители ще видят, че Вие искрено вярвате в това, което правите и се вълнувате наравно с тях.

■ Съобщете своевременно на родители-те за идеята Ви да проведете инициатива с татковци във Вашата група или детска градина. Добър момент е родителската среща, когато има време за въпроси и коментари, които да Ви подсказват общото настроение. Важно е да се отчетат особеностите на семействата в групата, тъй като поради една или друга причина биологичният баща невинаги е основната мъжка фигура в живота на детето. Адресирайте идеята максимално отворено – към важните мъже в живота на детето, като поясните, че това могат да бъдат – татко, втори баща, дядо, чичо, вуйчо, ба-тко или пък треньор. Възможно е да има негативни реакции или възражения. Изслушайте ги спокойно и уважително и обяснете, че инициативата е по желание и целта ѝ е да подпомогне развитието на децата по един по-нестандартен начин.

■ Включването на бащите не изключва майките. Стремежът татковците да бъдат в училище е стремеж цялото семейство да участва в живота на детето в детската градина. Майките често са посредник на мъжете в инициативите, вероятно защото те се чувстват повече в свои води в общуването с учителката или помощник-възпитателката. Добре е да отправите поканата и към майките, окуражавайки ги да поканят бащите.

■ Използвайте всички канали за комуникация, които сте разпознали като подходящи, за да представяте инициативи и да отправяте покани. Опитът показва, че Фейсбук страница на групата върши добра работа, но със сигурност има и други

начини – имейл група, сайт на детската градина, форум. Най-важното е посланията и поканите Ви да бъдат лични и ясни за майките и татковците.

■ Дайте достатъчно дълъг период, за да стартира Вашата инициатива и да се развие процесът на включване на семействата. В началото винаги е трудно да се започне. Когато един баща посети детската градина обаче, децата разказват вкъщи и това стимулира и други татковци да дойдат. Заразно е!

Подводните камъни, за които искаме да Ви предупредим, са:

■ Някои родители е възможно да почувстват част от предложените инициативи като навлизане в личното пространство на семейството. Очаквано възражение е, че бащата трябва да общува ежедневно с детето си, а не само по специални поводи в детската градина. Този аргумент има своята логика, затова подчертайте, че споделяте това мнение и искате да предоставите на бащите още една възможност за участие. Оставете участието на семействата да бъде доброволно.

■ Темата провокира личния ни опит. Въпреки че за някои може да звучи като приятна и безопасна тема, заговарянето за бащите веднага извиква в съзнанието ни спомени, които не е задължително да са само хубави. Целта на инициативите не е терапевтична, а образователна и сплотяваща за групата на децата и родителите помежду им и с екипа на детската градина. Важно е да се прояви разбиране към негативни коментари и реакции от страна на колеги или родители, но да се продължи диалогът за включване на бащите в инициативи и при следващи случаи.

-
- 23 — ■ ПРАКТИКИ
 - 24 — ■ ПРЕДСТАВЯНЕ НА НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ „ДА БЪДЕШ БАЩА“ ПРЕД ОБЩНОСТТА
 - 25 — ■ ПОДГОТОВКА ЗА КОЛЕДА С ТАТКО
 - 28 — ■ КОЛЕДЕН БАЗАР
 - 30 — ■ ДЕН НА БАЩАТА
 - 31 — ■ ПРОФЕСИЯТА НА МЪЖА В МОЕТО СЕМЕЙСТВО
 - 34 — ■ ИЗНЕНАДА ЗА МАМА
 - 36 — ■ ФОТОИЗЛОЖБА „ЩАСТЛИВИ ЗАЕДНО“
 - 38 — ■ ИГРИ С БАЩИТЕ
 - 40 — ■ ПРАЗНУВАМ С ТАТКО
 - 41 — ■ ПОЧИСТВАНЕ НА СПОРТНИ ПЛОЩАДКИ И ТРЕВНИ ПЛОЩИ
 - 42 — ■ ТАНЦ С ТАТКО
 - 43 — ■ ТАТЕ, ПРОЧЕТИ МИ
 - 44 — ■ ГОТВЯ С ТАТКО
 - 45 — ■ СПОРТУВАМ С ТАТКО
 - 45 — ■ ОБЩНОСТЕН ПРАЗНИК
 - 47 — ■ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

ПРАКТИКИ

В практическата част на наръчника можете да намерите подробно описани практиките на детските градини, взели участие в пилотните обучения на Националната кампания „Да бъдеш Баща“ – ОДЗ „Звънче“, ОДЗ „Радост“ и ЦГД „Слънчице“ от град Козлодуй, ОДЗ „Мир“ от с. Селановци, община Оряхово, и 22 ОДЗ от София. Описанията на отделните практики са обединени от разнообразните дейности на детските градини, затова в тях ще намерите вариации, които можете да използвате.

Детските градини с радост споделят опита си с всички свои колеги и се надяват, че ще намерите много полезни идеи и практически съвети за успешно осъществяване на Ваши собствени инициативи със значимите мъже в живота на децата.

ПРЕДСТАВЯНЕ НА НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ „ДА БЪДЕШ БАЩА“ ПРЕД ОБЩНОСТТА

Първоначалният разговор за разясняване значението и същността на кампанията „Да бъдеш Баща“ и на инициативите за включване на мъжете в живота на децата е необходим както за Вашия екип, така и за родителите, които могат да имат разнородни очаквания.

Цели:

- Да въведе темата за ролята на бащата в живота на детето в детската градина и да отвори пространство за дискусия.
- Да уеднакви очакванията на родители-те по отношение на предстоящите инициативи, техните цели и резултати.
- Да постави основата на бъдещо ползотворно партньорство между родителите и детската градина.

Методика:

- На обща среща на екипа на детската градина, преди да сте обявили намеренията си пред родителите, споделете и обсъдете всички идеи за дейности с бащите. Така ще имате подкрепа от страна на колегите и помощния персонал при възникнали въпроси и затруднения. Родителите също ще имат усещането, че се случва нещо, в което участва цялата общност.
- Използвайте родителска среща, за да представите програмата с бъдещи инициативи.

циативи. Най-добре е да се представят идеите за дейности с татковци преди тяхното реално стартиране. Освен че давате възможност на родителите да зададат въпроси и да изчистят неяснотите, използвате момента и да ги поканите като равнопоставени партньори в живота на детето в детската градина. Ако вече имате план с няколко занимания, можете да го скицирате най-общо на майките и бащите и да конкретизирате каква е най-скорошната дейност. Бъдете ясни в очакванията си към тях – например очаквате присъствието им, да донесат снимки или пък да направят нещо с децата въкъщи.

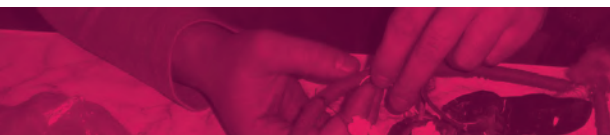
Предизвикателства и как да се справим с тях:

- Някои деца не живеят с бащите си. Темата може да провокира бурни емоции, ако по една или друга причина бащата на някое дете не присъства в живота му. Обяснете, че това не изключва детето и семейството му от участие в дейностите – ако не е възможно таткото да присъства, може да се включи друг важен за детето мъж от близкото му обкръжение – дядо, батко, чичо, вуйчо, треньор. Важното е детето да има възможност да общува с мъж, на когото има доверие и когото обича, защото освен че така зат-

върждава връзката си с него, се учи на много полезни умения и изгражда стабилно самочувствие.

■ В момента родителите на някое дете се разделят. Възможно е дадено семейство да се намира в криза и темата да не е никак приятна за разделящите се

родители. Ако мислите, че темата може да бъде болезнена, отделете време да поговорите отделно със семейството, за да чуете мнението им и да изразите желанието си всички деца да участват в инициативите за включване на значимите мъже в живота им.

ПОДГОТОВКА ЗА КОЛЕДА С ТАТКО

Коледа е емоционален и семеен празник – идеален момент за общи дейности на деца и бащи. Не само че мъжете ще станат съпричастни към вълнението на децата си от предстоящото идване на Дядо Коледа, но и ще могат да прекарат повече време в детската градина и да участват в нейния вътрешен живот – украсяване на елхата и стаята, подготвяне на подаръци, писане на писма и какво ли още не...

на времето си с техните деца в детската градина и вкъщи, като се подхрани връзката между детето и баща му и вътре в семейството.

Методика:

Цели:

- Да се подпомогне процеса на изграждане на положително отношение към съвместната дейност на бащи и деца в детската градина.
- Да се изградят партньорски взаимоотношения с родителите с цел прилагане на съгласуван подход в обучението и възпитанието на децата.
- Да се подкрепят родителите и в частност бащите в качествено прекарване

■ Обсъждане на педагогическо съвещание идеите на групите в детската градина. Най-добре е всички групи да организират дейности, включващи татковците, за да се демонстрира общата посока, която има детската градина – а именно активно участие на семейството в нейните дейности. Идеите се раждат в споделянето и обсъждането. Важно е да се отдели малко време освен за индивидуална подготовка на дейностите по групи и за стиковане на целите на учители и възпитатели като един екип. Напълно

възможно е обаче различните групи да направят малко или повече различни събития за приобщаване на бащите – например направа на картички, сурвачки, коледен венец.

■ Насрочване на дата и час. Това винаги е предизвикателство – татковците работят, работят на различни смени, имат вече планирани ангажименти. Добре е предварително да се подбере удобен за повечето от тях ден и час, като при нужда да бъдем достатъчно гъвкави и да сме подготвени с вариант Б, за да могат всички деца да почувстват радостта от съвместната подготовка на Коледа заедно с техните бащи. Час, близък до края на работния ден, е най-предпочитан.

- Можете да представите събитието по атрактивен начин. Защо да не си направите хубаво следобедно чаено парти!

■ Покана към родителите. Вие най-добре знаете кой е най-добрият начин да поканите татковците от Вашата група – лична покана на живо по време на родителската среща за представяне на програмата на дейностите на детската градина, на таблото на групата, във Фейсбук страницата на групата или друг онлайн канал, който използвате. Не е необичайно поканата към мъжете да става през майките, които са по-често в детската градина и се чувстват по-уверени в общуването с учителите на детето. Затова можете да насърчите майките да предадат информацията към бащите на своите деца.

- Изработване и връчване на покани от децата. Децата могат сами да направят поканата за татко и да му я поднесат. Мотивацията за участие на

родителите е много по-силна, когато детето им показва желание за това.

■ Подготовка на децата. Подготовката зависи от дейността, която сте решили да проведете. Вие сте експертите в тази област. Може би е добра идея децата да са подготвили малка изненада за своите татковци – рисунка на семейството например. Разбира се, най-важно си остава общото преживяване!

■ Практическо изложение на продуктите от дейността. Изложбата на картички, сурвачки или венци е повод за голяма гордост у децата и им дава възможност да се порадват още малко на хубавите мигове заедно с татковците.

- Участие в конкурси и в благотворителните коледни базари. Читалището организира конкурс за най-гиздава сурвачка? Правите Коледен базар в детската градина? Страхотна възможност да подсилите ефекта от общата дейност с татковците и да включите изработените продукти в конкурс или базар.

Необходими ресурси:

■ Материали за изработване на картички, сурвачки, венци: клончета, прежда, вълна, дрян, сушени плодове и зеленчуци, пуканки, цветна хартия, ножици, лепило.

■ Подходящ музикален фон за работа – фолклорната музика ще придаде автентичен привкус на събитието и ще демонстрира стремежа на детската градина да запази традициите живи в днешни дни.

■ Привличат се други участници в съв-

местна дейност (майки, баби, братя и сестри) за помощ при организацията и провеждането (поне една седмица по-рано).

Предизвикателства и как се справим с тях:

■ Първоначално притеснение. Нормално е да има известна доза притеснение и неудобство у татковците в началото на събитието. Веднага щом започнат същинската работа обаче, атмосферата ще стане спокойна и приятна. Поставете основа на позитивна бъдеща нагласа, като раздадете грамоти в края на събитието. Грамотата ще покаже както Вашата признателност, така и значимостта на участието на таткото и ще насърчи участието на родителите. Направете си и снимка за спомен, която да влезе в портфолиото на детето или да стои на таблото още известно време.

■ Няколко татковци не идват. Възможно е не всички да успеят да откликнат на поканата по различни причини – все още родителите не се познават и не се чувстват комфортно да общуват, изникнал е непредвиден ангажимент, таткото не смята за нужно да се включва в дейността на детската градина, защото досега не е търсено неговото участие по този начин. Възможно е и да не знаете каква е реалната причина. Въпреки това е важно да покажете, че цените времето и усилията на присъстващите татковци. В следващите инициативи ще се включат повече хора, още повече когато видят колко приятно е било и като бъдат поканени от децата си.

- Важно е всяко дете да се чувства добре. Децата могат да участват с мама

или баба или пък с госпожата, ако мъжът от семейството не е успял да дойде. Уверете се, че детето не се чувства изоставено или изолирано. Нормално е и да се чувствате ядосани на родителите му.

Резултат:

В детските градини от Професионален панел „Да бъдеш Баща“ се включиха почти всички татковци. Имаше и такива, за които инициативата беше нова и необичайна, но това не отказа учителите да осъществят дейностите в приятна и позитивна предпразнична атмосфера. Вълнението за всички беше голямо и като първа стъпка провокира силни емоции, които станаха стабилна основа за бъдещото партньорство.

Учителите споделят:

„Бащите проявиха емоционално желание и готовност за работа.“

„Добро настроение и шегички първоначално притеснение.“

„Тази форма е подходяща за подобряване на контакта между учители и родители.“

КОЛЕДЕН БАЗАР

Коледният базар е добра възможност да включите родителите в живота на детската градина и да покажете на децата как трудът им може да допринесе за добруването на по-голямата общност. Предполагаме, че може би вече организирате такава инициатива, затова ще отбележим най-основните моменти как можете да включите по-активно татковците в нея.

Цели:

- Да се създаде пространство за децата заедно с техните бащи да направят интересни и красиви продукти, които да участват на базар.
- Да се утвърди у бащите нагласата, че територията на детската градина е отворена за проявите на тяхната ангажираност с децата

Методика:

■ Избор на място и време за базара. Участието на бащите може да бъде както в изработването, така и в представянето на самия базар. Мястото и времето са от значение за родителите, които биха искали да дойдат, но, дори и да са възпрепятствани поради работен ангажимент или у дома, участието им ще бъде също толкова важно, ако направят заедно с детето си нещо външи.

■ Покана към бащите да помогнат на децата си да изработят нещо за коледния базар. Можете да зададете конкретни

критерии за продукта, който да се изработи за базара, или пък да оставите задачката по-отворена и подлежаща на интерпретация. Най-добре е да оставите около седмица за изработването, като в нея да се включват и почивни дни, и да напомняте за крайния срок на децата и родителите.

■ Изработване на предмети на място в детската градина. Другият вариант, който можете да предложите на татковците, е да дойдат в конкретен ден и час, за да изработят по нещо с децата си в детската градина. Това биха могли да са вече описаните в предишната практика картички, сурвачки или венци.

■ На самият базар. В зависимост от това как планирате провеждането на базара – в детската градина или пък на друго място, можете да привлечете бащите да помагат с продажбата на вече готовите артикули. Майките, разбира се, също са добре дошли!

Необходими ресурси:

■ Материали. Можете да помолите родителите да донесат материали от къщи – украса, която вече не ползват, салфетки, свещи – каквото може да Ви бъде полезно.

■ Кът за провеждане на базара. Ще са нужни няколко маси, на които да могат да се изложат изготвените продукти от всички групи.

Предизвикателства и как се справим с тях:

■ Стеснителност и притеснение у някои бащи. Възможно е част от хората да не се чувстват все още достатъчно комфортно в детската градина. Това обаче се променя много бързо, когато бащите срещнат позитивно, отворено и уважително отношение. Мъжете харесват активните дейности, затова практическите занимания ще спечелят тяхното внимание и интерес. Усмивките и удовлетворението на децата са незаменим подарък за всеки родител.

■ Лична и професионална ангажираност. Наистина бащите и майките работят много, а понякога работят и извън града или страната. Както вече казахме, възможно е първоначално да не се включат 100% от татковците, но броят на участващите нараства в следващите занимания. Нека се включи, който може и има желание на този етап, като се уверите, че всяко дете ще има възрастен до себе си – дядо или баба, чичо или леля, батко или кака.

Учителите споделят:

„Отчитаме ползотворна и ефективна съвместна работа с бащите. С наша подкрепа бащи, батковци, дядовци преодоляха вътрешните си убеждения и активно се включиха в организирани инициативи и дейности.

Обогати се ролевият репертоар на бащите. Успяхме да разгърнем потенциала на всеки родител (майка или баща).

Обогатиха се взаимоотношенията между важните за детето възрастни – родители и учители. Установихме, че бащите искат и могат да бъдат активни участници в детския живот. Участието и на двамата родители сплотява семейството. А детето се чувства значимо и обичано.“

ЦДГ „Слънчице“, Козлодуй

ДЕН НА БАЩАТА

Празник-развлечение, посветен на бащата и неговата значима роля за пълноценното развитие на децата.

Цели:

- Да се създаде възможност за съвместно преживяване на радостни мигове за бащите и децата.
- Да се подчертае специалното място на бащата в живота на детето
- Да се подкрепи позитивната нагласа на бащите към тяхната роля в живота на децата
- Да се привлекат бащите като активни партньори и участници в различни инициативи, свързани с живота на децата в ДГ.

Методика:

- Изясняване на мястото на празника в календара на общността. Ден на бащата е празникът на мъжа в живота на детето. Международният ден мени датата си - провежда се в третата неделя на юни, което се пада на различна дата в различните години. Денят на бащата е повод за отпразняване на благодарност и за показване на искрена привързаност и любов към мъжете в живота, които ни възпитават и отглеждат.
- Изготвяне на програма за забавления между деца и бащи. Поздрав от страна на децата към мъжете в техния живот и няколко игри с музика и танци между татковците и децата са чудесен начин

да се отдаде заслуженото внимание на връзката помежду им. За някои съвместни изяви е необходимо да се предвиди време за предварителна подготовка и репетиции и да се съгласува с програмата на всеки баща.

- Изработване на картичка от децата. За да остане и физически спомен от събитието, децата могат да изработят интересна картичка за татко във вид на сърце или пък на любимата му риза.

Необходими ресурси:

- Подходящо музикално оформление и фрагменти от популярни танци.
- Игри със забавно-развлекателен характер.
- Художествена литература (стихотворения по темата на празника).
- Материали за изработване на картички.

Предизвикателства и как да се справим с тях:

Празникът е много добре приет от децата и семействата.

Учителите споделят:

„Бащите бяха приятно изненадани от празника, организиран и посветен на тях.“

„Инициативата беше посрещната с повишен интерес и можем да се поздравим за активното участие на всички бащи.“

ПРОФЕСИЯТА НА МЪЖА В МОЕТО СЕМЕЙСТВО

За децата е много вълнуващо да разказват за работата на своите родители, а освен това те непрекъснато мечтаят за своята бъдеща професия. Представяйки професията или хобитата си, бащите показват нагледно на децата своите умения и им помагат да развиват интереси в различни области.

Цели:

- Да се запознаят децата с различни професии и занимания с прякото участие на бащите и да се предизвика интерес у тях към различни дейности и умения.
- Да се фокусира вниманието на мъжете, педагогическите екипи и общността към значимостта на активното участие на бащата за пълноценното развитие на всяко дете.
- Да се привлекат бащите за партньори на учителите в учебно-възпитателния процес.

Методика:

- Изготвяне на покани и съобщения за таблото и Фейсбук страницата на групата и провеждане на индивидуални разговори с бащите и майките. Освен насърчаването на бащите, добре е да се ангажират и майките в поканата към мъжете. Разкажете и на децата, за да могат и те да поканят своя татко, дядо или батко.

- Организиране на средата при гостуване на бащите. Единият вариант е да поканите всеки татко поотделно, така че да има достатъчно време да разкаже и покаже професията или хобито си. След приемането на първоначалните заявки за участие, направете график и уточнете времето на посещенията на всеки от желаещите. Другият вариант е да посветите малко повече време на инициативата и да поканите всички татковци да разкажат по малко за себе си и професията си.

Няколко идеи от практиката:

- **Детско музикално утро.** Има татко или дядо музикант – страхотно! Ако е съгласен, той може да покаже повече на децата за нотите и инструментите в специално заделена за това сутрин. Какво по-хубаво от започване на деня с музика!
- **Спорт.** Някой от татковците е спортен треньор? Можете да го поканите да направи тренировка с децата, съобразена с възрастта и възможностите им, а защо не и да идете на място при него в залата му.
- Подготовка на необходимите за срещата материали. Уговорете какво е необходимо със самия татко, а заедно с децата подгответе грамота-благодарност за него. Най-добре е тя да бъде тържествено връчена от детето пред цялата

група. Направете си и обща снимка за албума на групата.

- Можете предварително да направите рисунка за съдържанието на портфолиото на децата на тема „Аз и моето семейство“. Впоследствие портфолиото ще е страхотен спомен от детската градина.

■ Отразяване на гостуването. Снимките и кратко описание на събитието сложете на таблото за родителите и във Фейсбук страницата на Вашата група. Заслужава си да се обърне внимание на хубавото преживяване.

Необходимите ресурси:

■ Покани за татковците. На няколко пъти отбелязахме, че е важно поканата да е отворена към по-широкия семеен кръг на детето, за да може всяко дете да има възможност да покани свой роднина. Затова можете да представите инициативата „Професията на мъжа в моето семейство“.

■ Регламентиране на времето за провеж-

дане и изготвяне на график за участие. Това е много важно, за да се чувствате спокойни в провеждането на инициативата. Графикът Ви помага да поддържате интереса на децата и да бъдете гъвкави в уговарянето на удобното за всеки татко време.

■ Подготовка от страна на участниците с презентации и материали. Уточнете времетраенето на гостуването и своите очаквания от госта, така че да минимизирате евентуално притеснение у някои татковци. Помислете заедно как могат да се включат всички деца в някаква увлекателна дейност.

■ Асистенция от детето. Всяко дете може да асистира на своя татко, за да почувства силната връзка с него.

Предизвикателства и как да се справим с тях:

■ Подходящо време за представянето на татковците, удобно както за тях, така и за Вас.

■ Някои татковци в момента са безгра-

ботни. Важно е обаче всички да бъдат поканени, за да имат възможност да се включат по уместен за тях начин и децата да се чувстват горди с мъжете в семейството си. Има различни начини да се модифицира инициативата, така че да бъде отворена за всички. Един възможен вариант е предварителната подготовка на листчета с професии, от които татковците да изтеглят и да опишат с помощта на детето си съответната професия. Друг добър начин за включване на бащите е предложение да разкажат за професия, която са практикували, за свое хоби или любимо занимание или за всяка дейност, която харесват и се чувстват уверени в нея. Добре е, разбира се, да се наблегне на практическата страна и да се демонстрира повече, отколкото да се говори. Действието е атрактивно както за татковците, така и за децата!

Резултат:

Бащите се чувстват ангажирани и оценени във взаимодействието на семейството и детската градина. За родителите това е нов и нетрадиционен начин за

участие в дейността на детската градина. Децата изпитват гордост от значимостта на професията на мъжа в семейството. Същевременно преживяват много емоции и научават нови неща заедно с татковците на другите деца.

Учителите споделят:

„За екипа на детската градина участието на бащите в ежедневните дейности е предизвикателство за последващи инициативи в тази насока.“

ИЗНЕНАДА ЗА МАМА

Родителска среща само за татковците за подготовка за празника на майката. Традиционно това може да бъде 8 март, но чудесна възможност е и Благовещение – 25 март. В компанията и с подкрепата на своите бащи децата изработват подарък-изненада за мама.

Цели:

- Да се подчертае значимостта на отношенията на уважение и зачитане между двамата родители на детето.
- Да се обогатят представите на децата и възрастните за същността на празника на майката.

Методика:

- Поставяне на съобщения за срещата с татковци на таблото и Фейсбук страницата на групата и провеждане на индивидуални разговори за покана на татковците. Запазете темата на срещата тайна, за да не се развали изненадата. Може да се направи и презентация за предстоящия празник на майката.
- Уточняване на изненадата. Вашето въ-

ображение е основният инструмент! Можете да предложите на татковците няколко алтернативи, между които да изберат – чашки, гипсова отливка на ръката, общ танц. Ако имате желание, добър подход е и събирането на идеи от самите мъже и деца. Учителят обаче остава лидер в обобщаването на идеите и воденето на процеса на избор от различните предложения.

- Организиране на срещата на бащите. Със сигурност преживяването ще бъде интересно и любопитно за татковците, но любопитството на майките също ще бъде събудено. Договорете с децата и бащите, че майките ще получат своите изненади на специалното тържество, и за да се запази вълнението, не бива да се разкрива същността на срещата. В зависимост от дейността, която сте планирали, уточнете дали една среща е достатъчна или има нужда от последващи виждания.
- Поднасяне на подаръка на тържество. Отбелязването на Деня на майката – 8 март или Благовещение – ще бъде незабравим празник. Направете специални покани и подгответе програмата заедно с децата и бащите.

Необходимите ресурси:

- За тържеството: музика и игри
- За чашки: чашки, самозалепващо фолио, ножици, макетни ножчета, среща за изработване на подаръка.
- За гипсова отливка: гипс, вода, дъски, четки, бои, среща за изработване на подаръка.
- За общ танц: предварителна подготовка на хореографията между бащи и дъщери и майки и синове, за да могат да участват всички деца, репетиции, костюми.

Предизвикателства и как се справим с тях:

■ Подходящо време за присъствието на татковците, така че да успеят да присъстват всички на срещата. Това наистина е предизвикателство, но опитът показва, че мисията е възможна. Ако някои от мъжете все пак е възпрепятстван, свържете се с него, за да му разкажете какво е пропуснал, или пък помолете някой от присъстващите да го направи.

- Ако сте замислили общ танц и ще има няколко репетиции, обсъдете с татковците кои ще успеят да присъстват.

■ Присъствието и на двамата родители в един и същ момент в детската градина за тържеството. Няма готова рецепта как да нагодите графици така, че и майки и татковци да дойдат на тържеството. Атмосферата, която сте създали предварително със срещата и подготвянето на изненадата обаче, е невероятен стимул за семействата. Съгласувайте удобен ден и час с татковците, а те на свой ред могат да го договорят с майките. За целта е нужно достатъчно време, за да могат родителите да се освободят от работното си място.

■ Запазване на тайната от майките. Не се притеснявайте, това е сладка тайна. А техните усмивки и сияещи лица ще бъдат огромна награда за търпението Ви.

Учителите споделят:

„Изненада, радост, удовлетворение“

ФОТОИЗЛОЖБА „ЩАСТЛИВИ ЗАЕДНО“

Организиране на фотоизложба (постер-сесия), отразяваща съвместни занимания и споделяне на щастливи моменти на децата и мъжете в семействата им.

Цели:

- Да се обърне специално внимание на важноста на това децата да преживяват щастливи моменти със значими за тях мъже - татко, дядо, батко, в ежедневието си.
- Да се създадат предпоставки за един различен и специален ден между бащи и деца.

Методика:

- Запознаване на родителите с идеята на изложбата и изработване и връчване на покани. Освен поканите е важно да се представи подробно идеята и нейната цел, защото е необходима мотивация за семействата да донесат своя снимка. Окуражете ги да подберат заедно фото-са, който да участва в изложбата. Можете да акцентирате върху важноста на фотографа в случая – а именно майката.
- Организация за предоставяне на снимков материал. Можете да помолите децата да донесат снимките, но и самите родители могат да Ви ги предават сутрин или вечер.

- Аранжиране на постер с фотоси. Всяка група има свободата да направи свой собствен постер, който да отразява особеностите ѝ. Изработването е и чудесно занимание за Вас и децата. Изберете мотото на постера или пък заедно с колегите си се обединете около едно послание като „Щастливи заедно“ или „Един ден с татко“.

- Организиране на обща изложба в детската градина. Подберете най-хубавото и видимо място за изложбата, така че и родителите от групата, и останалите родители да могат да се насладят на постерите. Можете да обвържете изложбата с някой празник или с началото на инициативи за активно включване на бащите във Вашата детска градина.

Необходимите ресурси:

- Снимки на всички деца със значими мъже от семейството. В днешно време масово се правят дигитални снимки, което означава, че изваждането на актуална хартиена снимка на детето и баща му може да се окаже предизвикателство. Предложете им да извадят една-две снимки на цветен принтер или в близкото фотоателие.
- Картон за постера и мотото. Подходящи са твърдите картони и всякакви цветни украси.

■ Съдействието на майките за осъществяване на организацията. Възможно е по-активните участници в тази дейност да са майките, защото тя е насочена повече към доставяне на снимките в детската градина. Ако желаете да направите фотоизложбата по-активно занимание, поканете родителите на откриването ѝ, за да разкажат заедно с детето къде и кога е направена снимката и какво правят заедно на нея.

Предизвикателства и как да се справим с тях:

■ Липса на организация от страна на родителите. Вероятно за такъв тип инициатива най-голяма част от организацията се пада на учителя. Разбира се, зависи от опита, който вече имате с родителите на децата във Вашата група. Все пак бъдете максимално конкретни в изискванията си и в крайните срокове. Ако желаете, предложете на бащите да донесат някоя от снимките, правени в детската градина. Още в началото потърсете и обратна връзка от родителите за фотоизложбата, като акцентирате защо тя е наистина важна за децата в групата – за да се усети дух на сплотеност между децата и значимите мъже в техния живот и да се демонстрира пред цялата общност важноста на участието на бащата.

■ Заетост на родителите през работната част на деня. Присъствието на бащите в детската градина през деня е трудно, затова снимките от един общ ден само с детето са добра алтернатива. Предложете на мъжете да изберат време и място, което да прекарат със своите деца, а те после да разкажат за него в детската градина.

Учителите споделят:

„Най-изненадващото за нас беше, че всички колажи се получиха много различни в зависимост от самата група“

ИГРИ С БАЩИТЕ

Игрите между децата и техните родители помагат на малчуганите да израстват здрави, уверени и справящи се с интензивни емоции. Играта е учене и взаимно опознаване на детето и баща му. Инициативата е подходяща за провеждане по време на Седмица на Бащата.

Цели:

■ Да се създаде възможност на децата да прекарат повече време с бащите си в приятна и позитивна обстановка в детската градина.

■ Да се включи бащата като равностоен родител в семейната среда и в детската градина.

Методика:

■ Включване на екипа на детската градина в организацията на събитието. Както вече подчертахме, добре е инициативите да се случват във всички групи на детската градина, макар и по индивидуализиран начин – възраст на децата, избор на формат от страна на учителя и помощник-възпитателя. Добре е да се уточнят дата, час и времетраене на мероприятиято, за да може да се осъществи в един и същ ден за всички групи.

■ Запознаване на родителите с предстоящото събитие и най-вече приобща-

ването на бащите към идеята. Добре е да се изготвят табло и брошури, които да бъдат приложени към информационното табло за всяка група, за да се обяви датата на мероприятиято. Устно информиране на родителите по групи също е важно.

● Награди. Игрите, разбира се, са съпътствани от награди. Най-добре е да са направени, а не купени. Не е задължително да бъдат скъпи или трудоемки, защото тяхната цел е да доставят удоволствие на децата и да им останат като спомен от хубавия ден.

■ Подготовка на помещението и материалите за игрите. Пространството на детската градина може да се раздели на кътове според предвидената дейност:

■ „Кулинарна изложба“ – достатъчно широко и достъпно за всички желаещи да участват – фойето е една възможност.

■ „Фешън студио“, „Моден център“, „Денсинг старс“ – музикалният салон е добра идея.

■ „Аз и татко спортуваме“ – какво подходящо от физкултурния салон.

■ „Портрет на татко“ – подходящо място, където да могат да се сложат масички и столчета.

■ Съвместна работа на бащи и деца – подходящо място за забавна работа по казуси и игри за преодоляване на агресията.

■ Важните детайли:

- За събитие, включващо много дейности, е важно да се направят снимки, които да останат за спомен на децата, родителите и учителите.
- Оценяването на резултата от дейностите трябва да се прави от компетентно и реномирано жури. Разбира се, имайте предвид да предвидите участие в журито на родителите, учителите и децата по ясен регламент.
- Накрая всички получават награди (медали) за участието си.

Необходимите ресурси:

- Пространство за реализиране на заниманията – фойета, коридори, стаи на групите, музикален и физкултурен салон.
- Фотограф, ангажиран с отразяването на събитието.
- Табло на тема „Седмица на Бащата“.
- Брошури за информационното табло по групи.
- План-сценарий.
- Рисунки за изложбата „Портрет на татко“.
- Хранителни продукти за кулинарната изложба – осигурени от родителите.
- Дрешки, аксесоари, козметични принадлежности за модните студия - осигурени от родителите.

Предизвикателства и как се справим с тях:

- Точност в организацията. Ежедневна

комуникация между членовете на водещия екип за развитието по изпълнението на задачите и проблемите, свързани с подготовката. Стриктно изпълнение на задачите по групи.

Резултати:

Родителите са много приятно изненадани, имат желание мероприятиято да се повтори в следващата учебна година. Учителите намират в това възможност за осъществяване на по-здрава връзка и взаимодействие между тях и родителите.

Учителите споделят:

„Прекрасен празник и прекрасни деца и учители“

„Чудесно преживяване, благодаря!“

„Аз съм баща на детенце от вашата детска градина. Ежедневното ми посещаване на градината ме зарежда с положителна енергия и с удоволствие идвам на организираните мероприятия на градината“

ПРАЗНУВАМ С ТАТКО

Децата обичат празниците, особено рождените или имени дни, които са специални за тях. Те искат да ги споделят с всички наоколо и затова детската градина винаги отделя подобаващо внимание на личните празници на децата. Огромна роля в преживяването играят и родителите, които празнуват с детето.

Цели:

- Мъжете в семейството да се включат в личните празници на децата в детската градина.

Методика:

- Представяне на идеята пред родителите. Добре е родителите да знаят, за могат да си освободят време за идване в детската градина и да подготвят изненада за детето.
- Покана за празника. Децата сами изработват покана за своя рожден или имен ден, с която канят не само майката, но и бащата или друг важен за тях мъж на празник в детската градина.

Необходимите ресурси:

- Говорете освен с майката, и с бащата как би искал да се включи в празника и

има ли нужда от специална подготовка от Ваша страна.

Предизвикателства и как да се справим с тях:

Разбира се присъствието и на двамата родители е условие за един незабравим празник! Да, те сигурно ще празнуват и вкъщи, но детската градина е важна част от света на порастащото им дете и за него е ценно да споделят празника му там.

Резултат:

Мъжът има възможност да се докосне до празничните емоции на своето дете вътре в детската градина и да бъде част от тази емоция, което подобрява връзката между тях.

ПОЧИСТВАНЕ НА СПОРТНИ ПЛОЩАДКИ И ТРЕВНИ ПЛОЩИ

Често мъжете се включват в дейности по ремонт и поддръжка, включващи физически труд и сръчност. Активната работа е удоволствие и възможност родителите да се запознаят помежду си, а за децата – да помагат.

Цели:

- Да се подкрепят родителите в позитивното отглеждане и възпитание на децата им.
- Да се привлекат и други значими за детето мъже освен бащата в съвместна дейност.
- Да се създаде удовлетвореност от общите преживявания.
- Да се засили чувството за общност сред родителите и по-специално сред бащите.

Методика:

- Лична устна покана към родителите и допълнителни покани на хартиен носител.
- Договаряне с родителите на датата, времето, нужните материали и взаимните очаквания. По време на дейността детето асистира на татко си, ако има нужда.
- Информирание се децата за предстоящата дейност.
- Пикник. След работата идва и заслужената награда-изненада, а именно съвместен пикник, съпроводен с много настроение и удовлетворение. След такава инициатива могат да изскочат много нови идеи за следващи срещи с татковци,

затова бъдете готови да договорите дата и час за нови общи преживявания.

■ Обратна връзка след събитието: Със съгласието на родителите снимките от събитието се публикуват на Фейсбук страницата на детската градина с кратък коментар и персонална благодарност към всеки татко. При възможност се прави и табло със снимки на входа на детската градина – още един повод бащите да идват с по-голямо желание да водят или прибират децата си.

Необходимите ресурси:

- Необходимите материали за почистването и ремонта. Вие осигурете това, което можете, но помолете татковците да донесат нещо, ако имате нужда от него, а не можете да си го набавите.

Резултат:

Съвместната дейност мотивира бащите ангажирано да участват в живота на децата.

ТАНЦ С ТАТКО

Децата да покажат пред бащи (и майки) заучените народни игри и танци през изминалата учебна година, след което да поиграят хорце заедно.

Цели:

- Да се подкрепи изграждането на добро самочувствие у децата чрез създаването на атмосфера на сигурност и подкрепа от страна както на майките, така и на бащите при показване на усвоените умения.
- Да се подхранят позитивните емоции между деца и родители.

Методика:

- Планиране на времето и сценария за провеждане на дейността съвместно с преподавателя по народни танци или друг вид танци, ако са налични в детската градина.
- Оповестяване и покани към всеки от двамата родители.

Ресурси:

- Съдействие от преподавателя по народни танци в детската градина.
- Време за договаряне на присъствието на майките и бащите.

Предизвикателства:

Необходимо е участието на учителя по танци.

ТАТЕ, ПРОЧЕТИ МИ

Бащите стимулират речевите и комуникативни умения на децата си още от най-ранна възраст. Четящите родители дават и позитивен пример на децата си.

Цели:

- Да се съберат деца и бащи или други важни за детето мъже от семейния кръг, които да четат книжка, за да се демонстрира ангажираността на мъжете в образованието.

Методика:

- Покана към мъжете в живота на децата.
- Съгласуване на времето за четене с възможностите на бащите и режима на децата и изготвяне на график на желаещите да четат на децата.
- Избор на място на провеждане. Мястото може да бъде както навън, така и вътре - в зависимост от атмосферните условия и наличната база. Ако обаче времето го позволява, обособете кът за четене в двора. Можете да седнете на столчетата в кръг или пък на земята на хубави възглавнички. Не се колебайте

и да украсите мястото, така че да предразполага към пътешествие в света на книгите.

- Избор и осигуряване на книжки. Предложете на бащите или дядовците да донесат книжки, но бъдете готови с няколко варианта за избор от Вашата библиотека.

Необходимите ресурси:

- Книжки.
- Укараса – знамена, балони.
- Маса, столове, пейки, възглавници.

Предизвикателства и как се справим с тях:

Инициативата се приема с радост, а и всеки може да избере дали желае да се включи на този етап.

Учителите споделят:

„Подкрепихме родителите и в частност бащите да се включват в качествено прекарване на времето си с техните деца в детската градина.“

ГОТВЯ С ТАТКО

Съвместна дейност с бащите за приготвяне на весели и вкусни сандвичи. Кулинарията не е никак чужда на мъжете.

Цели:

- Да се подкрепи партньорството между деца и бащи за постигане на поставена задача.
- Да се предложи възможност за преживяване на общи положителни емоции.
- Да се създаде пространство за разговор за здравословното хранене на децата.

Методика:

■ Планиране времето, мястото и необходимите продукти. Отново имате поне два варианта – единият е да организирате съвместното събитие в детската градина, като всеки си набави нужните му продукти. Предимството на този вариант е, че децата и бащите ще могат да бъдат заедно като група, но отново стои предизвикателството да съберете всички по едно и също време. Втората опция е да поставите предизвикателството за домашно, за да могат бащата и детето да прекарат времето сами и да се отдадат на творчество в атмосферата на дома си в удобно за тях време.

■ Обявяване и покани за мероприятиято. Ако изберете общото преживяване, насрочете ден и час достатъчно рано, за да видите кой ще може да се включи. Ако решите пък да правите изложба със сан-

двичите, които са направени вкъщи, помислете какъв повод би бил най-подходящ – кулинарен базар или пък Седмица на Бащата.

Ресурси:

- Хранителни продукти за приготвяне на сандвичи и готварски пособия - донесени от всеки баща.
- Достъп до вода за миене.
- Подходящи покривки за покриване на масите при приготвяне на сандвичите.
- Обособен кът за изложба на сандвичите. Във всеки случай трябва да решите къде ще изложите сандвичите и какво ще правите с тях след приготвянето им.
- Подходящи съдове за излагане на сандвичите.

Предизвикателства:

- Предварителна мотивация за бащите. Представянето на идеята и нейната цел е задължително за успешното провеждане на инициативата.

Резултат:

Създаване на предпоставки за по-добро самочувствие у децата, информираност за ползите от здравословното хранене, умения за самообслужване и разбиране за споделената отговорност към грижите за бита. Вкусни сандвичи, отмяна на мама и общи спомени.

СПОРТУВАМ С ТАТКО

Спортивно-състезателни игри в отбори между деца и бащи. Спортът е една от силните страни на повечето мъже, но и без да е така, всеки татко знае колко е важно движението за здравето и изграждането на самодисциплина, а отборните игри за възпитаването на кооперативност.

Цели:

- Да се формира позитивно отношение към спорта и здравословния начин на живот.

Методика:

- Покана към бащите и договаряне на удобно за тях време.
- Подбор на подходящи игри. При участието на повече бащи, можете да създадете възможност и за повече отборни

занимания, така че да подпомогнете опознаването им.

- Избор на място за провеждането. Физкултурният салон или двора – зависи от игрите, които сте предвидили и от времето навън.

Ресурси:

- Подходящо облекло – спортен екип.
- Уреди и пособия – топки, въжета.

Предизвикателства:

Недостатъчно участие от страна на бащите. Разбира се, Вие можете да проведете спортния ден с децата и да потърсите обратна връзка от родителите какво ги е възпрепятствало. Възможно е по-дълга дейност, изискваща и физическа дейност, да е по-подходяща за почивен ден, ако Вие и родителите имате тази готовност.

ОБЩНОСТЕН ПРАЗНИК

Всеки град или община предлагат голям празник за децата и семействата на местно ниво. Това е време за семейството и приятелите.

Цели:

- Да се популяризира работата на детската градина в местната общност.

- Да се демонстрира позитивен модел на семейно прекарване на свободното време.
- Да се акцентира върху здравословния начин на живот, спорта и хубавите споделени емоции.

Методика:

■ Идентифициране на местен празник. Може би вече ви хрумва време и място, където можете да покажете детската градина като част от общността на Вашето населено място.

Вижте къде се провежда Фамилатлон на www.famillathlon.bg и как се включи Професионален панел с детски градини „Да бъдеш Баща“ на Фамилатлон в Козлодуй 2015 - <http://mencare.bg/kut-bashti-famillathlon-kozlodui/>

■ Комуникация с организатори и партньори в инициативата. Свържете се с организаторите и попитайте как можете да се включите, така че да подкрепите семействата на децата в детската градина. Можете да потърсите съдействието и на други детски градини или институции като културен център или читалище.

■ Предварителна покана към семействата с информация за деня, часа и мястото на събитието, както и за дейностите, които ще се извършват. Не забравяйте изрично да споменете, че бащите са поканени.

■ Подготовка на материали и екип. Можете да организирате кът, в който да рисувате картички за татко или пък да използвате момента да направите отбори за спортни игри. Подготовката зависи както от вида на събитието, така и от договорката Ви с организаторите и начина на включване на семействата. Популяризацията на дейностите на детската градина обаче винаги е от полза.

■ Обособяване на кът за дейностите на мястото на събитието.

■ Предварително договаряне на екип от детската градина, който да организира заложените дейности на място.

Необходимите ресурси:

■ Материали за дейностите: картички, флумастери, балони, лепила.

■ Присъствие на екип от детската градина. Според събитието можете да определите колко души е нужно да се включат.

■ Информация към родителите и насърчаване на участието им. Добре е празникът да е достатъчно популярен, за да имат мотивация семействата да се включат, но, дори да не е така, уверете ги, че тяхното участие ще бъде вълнуващо и подкрепящо за детето.

Предизвикателства:

Добра организация и стикване между различните участници. Мащабните събития, особено включващите различни партньори, винаги крият повече рискове и създават по-голяма неяснота. Изберете отговорник, който да комуникира всичките Ви нужди с организаторите и бъде готови за гъвкавост на мястото на събитието.

Резултат:

■ Прекарване на пълноценно време на родителите и децата заедно;

■ Преживяване на положителни емоции от страна на семействата и организаторите, което е предпоставка за създаването на чувство за принадлежност към общността на детската градина;

■ Детската градина се заявява и като участник в инициативи, значими за населеното място и общността.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Предварителното запознаване на цялата общност с програмата на детската градина за включване на бащите е задължително условие за последващото успешно провеждане на дейностите. Не пропускайте да разкажете какво сте планирали и да чуете мнението на майките и татковците. Вашата цел, както и тази на родителите, е да направите децата щастливи и да ги подпомогнете в тяхното успешно емоционално, психологическо и социално развитие. В разговора може да се намери начин това да се случи.

Първите инициативи са вид експеримент. Има вероятност на тях да не откликнат всички татковци или други мъже от семейството. Потърсете мнение както от присъстващите, така и от останалите настрани от инициативата.

Останете заедно като екип. Вероятността да възникнат непредвидени моменти съществува. Важно е като екип на детската градина Вие да обсъждате и вземате решения, като винаги се подкрепяте. В този наръчник виждате пример за това как общите срещи постигат сериозни резултати.

Отразявайте Вашите събития.

В местния вестник и телевизия, на Вашия сайт, във Фейсбук, на сайта на кампания „Да бъдеш Баща“. Вашите дейности имат огромно значение, затова заслужават да бъдат видени от по-широк кръг хора. Не се колебайте да ни изпратите Вашите добри практики на имейл contact@mencare.bg.”

А ето и какво казват учителите от детските градини от Професионален панел „Да бъдеш Баща“:

Запознавахме бащите с възможностите и емоциите на техните деца.

Създадохме работещо партньорство между двете най-важни институции (семејство-детска градина) в интерес на децата.

Провокирахме желанието за осъществяване на повече съвместни дейности с бащите.

Заздравихме връзката между детето и баща му и вътре в семейството.

Предоставихме възможности за включване в общата ни работа и на бащите, и на майките.

Накарахме ги да се почувстват значими в живота на децата и удовлетворени от участието си в предлаганите от нас дейности.

Подпомогнахме родителите в техния стил за позитивно общуване с децата.

Допълнителни материали за дейности можете да намерите на сайта на кампания „Да бъдеш Баща“ в секцията „За учители“. Там можете да се запознаете и с Наръчник „Училището кани бащата: началото на едно обещаващо партньорство“.

В СЪСТАВЯНЕТО УЧАСТВАХА:

Участници в Панел с детски градини „Да бъдеш Баща“:

- **ОДЗ "ЗВЪНЧЕ", КОЗЛОДУЙ:** Костадинка Комитска, Венета Стоянова, Малинка Николова, Елена Василева, Митка Джугова, Таня Христова, Албена Димитрова, Виолина Петрова, Беатриче Ангелова, Мария Патроева, Антоанета Ботева, Милка Циброва, Лидия Илиева, Моника Василева, Петя Ончева, Боряна Мунтянова
- **ОДЗ "РАДОСТ", КОЗЛОДУЙ:** Анелия Тодорова, Анелия Добрева, Детелина Иванова, Нина Оприцова, Людмила Цонова, Хризантема Христова, Боряна Кръстева, Маруся Сандолова
- **ЦДГ "СЛЪНЧИЦЕ, КОЗЛОДУЙ":** Мая Йонова, Христина Христова-Тишевска, Галина Митрошанова, Деница Маринова, Бисерка Димитрова
- **ОДЗ „МИР“, СЕЛАНОВЦИ:** Наталия Смолянова, Пенка Борисова, Марияна Недялкова, Галина Петкова, Силвия Монова, Десислава Борисова, Антонина Тодорова, Силвия Муташка, Валентина Тошева Иванова, Ивка Борисова
- **22 ОДЗ, СОФИЯ**

■ АСОЦИАЦИЯ РОДИТЕЛИ:

Ралица Василева, Цвета Брестничка, Антоанета Куманова, Евелина Лафчийска, Деян Петров, Давид Кюранов

■ АСОЦИАЦИЯ АНИМУС:

Петя Петрова, Светослав Савов

■ ФОНДАЦИЯ „ЗА НАШИТЕ ДЕЦА“:

Ваня Стратиева-Димитрова

■ ИНСТИТУТ ЗА СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И ПРАКТИКИ:

Проф. д-р. Нели Петрова-Димитрова

■ ФОНДАЦИЯ ЛАЛЕ:

Мария Петкова

■ ФОНДАЦИЯ "ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ И ПОЛИТИКИ ЗА ЖЕНИТЕ":

Роза Димова

■ ФОНДАЦИЯ „ДЖЕНДЪР ОБРАЗОВАНИЕ, ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ“

КОРИЦА: **МИЛЕНА ГИГОВА | MILENUITY PHOTOGRAPHY**

Национална кампания „Да бъдеш Баща“ има за основна цел да насърчи и подпомогне развитието на бащинската грижа и отношенията между бащите (или значимите за децата мъже) и децата. Над 180 организации и компании в цялата страна са се включили в кампанията като нейни съмишленици или посланици. „Да бъдеш Баща“ е част от международната кампания за подкрепа на бащинството MenCare, която се осъществява в над 30 страни на 5 континента. Повече за кампанията можете да научите на <http://mencare.bg>

Да бъдеш **Баща**
НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ